

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2025/2026

Anul de studiu 3/ Semestrul 2

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	Istorie, Litere și Științe ale Educației
1.3. Departamentul	Istorie, Arheologie și Patrimoniu
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii/calificări COR/grupă de bază ESCO*	ISTORIE/istoric (COR 263302), istoriograf (COR 263303), politolog (COR 263304) Cod calificare conform ESCO: 2633 – Philosophers, historians and political scientists; 2422 – Political advisers/ Acces în ciclul de masterat

* conform Planului de învățământ

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Istoria comunismului românesc		2.2. Cod disciplină		I. 3208A	
2.3. Titularul activității de curs			Dr. Dragoș Ursu				
2.4. Titularul activității de seminar / laborator			Dr. Dragoș Ursu				
2.5. Anul de studiu		2.6. Semestrul		2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	C	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	Op

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	3	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/laborator	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	36	din care: 3.5. curs	12	3.6. seminar/laborator	24
Distribuția fondului de timp					ore
a. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					15
b. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					9
c. Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
d. Tutoriat					
e. Examinări					3
f. Alte activități universitare (vizite de studiu, consultații proiecte, etc.)					2

3.7 Total ore studiu individual (a+b+c)	34
3.8 Total ore activități universitare (d+e+f+3.4)	41
3.9 Total ore pe semestru (3.7+3.8)	75
3.10 Numărul de credite**	3

* 1 credit = 25 ore

**Se recomandă ca 3.7 să fie mai mare sau egal cu 3.8

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Introducere în istoria universală a secolului XX
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală dotată cu videoproiector
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	Sală dotată cu videoproiector

6. Competențe specifice acumulate

Competențe/rezultate ale învățării	C2. Utilizarea cunoștințelor de bază pentru explicarea și interpretarea unor variate tipuri de concepte, situații, procese, proiecte etc. asociate domeniului Istorie
Competențe transversale	

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul își propune să familiarizeze studenții cu temele principale ale istoriei comunismului românesc, alături de dobândirea instrumentarului metodologic și conceptual pentru înțelegerea acestei tematici.
7.2 Obiectivele specifice	Familiarizarea studenților cu bibliografia și perspectivele istoriografice privind comunismul românesc; dobândirea metodologiilor specifice interpretării surselor istorice; Înțelegerea provocărilor etice și memoriale pe care le ridică istoria comunismului românesc;

8. Conținuturi*

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Procesul instaurării comunismului în România (1944-1947)	Problematizarea Conversația euristică Explicația Demonstrația	2 ore
2. România în anii '50 și modelul sovietic al comunizării	Problematizarea Conversația euristică Explicația Demonstrația	2 ore
3. Politicile și mecanismele represive ale regimului comunist	Problematizarea Conversația euristică Explicația Demonstrația	2 ore
4. Bisericele și puterea politică în România comunistă	Problematizarea Conversația euristică Explicația Demonstrația	2 ore
5. Ascensiunea și decăderea lui Nicolae Ceaușescu	Problematizarea Conversația euristică Explicația Demonstrația	2 ore
6. Cultură și ideologie în România comunistă	Problematizarea Conversația euristică Explicația Demonstrația	2 ore
Bibliografie Alain Besançon, <i>Nenorocirea secolului. Despre comunism, nazism și unicitatea Șoah-ului</i> , București, Humanitas, 2007. Lavinia Betea, <i>Ceaușescu și epoca sa</i> , București, Corint, 2021. Lucian Boia, <i>Mitologia științifică a comunismului</i> , București, Humanitas, 1999. Ruxandra Cesereanu, <i>Comunism și represiune în România. Istoria unui fratricid național</i> , Iași, Polirom, 2006. Adrian Cioroianu (coord.), <i>A fost odată ca niciodată: Partidul Comunist Român (1921-2021): pentru o istorie dezinhbată a „viitorului luminos”</i> , Iași, Polirom, 2021. Liliana Corobca, <i>Panorama comunismului în România</i> , Iași, Polirom, 2020. George Enache, <i>Ortodoxie și putere politică în România contemporană</i> , București, Nemira, 2006. Dennis Deletant, <i>România sub comunism: paradox și regenerare</i> , București, Humanitas, 2025. Gail Kligman, Katherine Verdery, <i>Țăranii sub asediu: colectivizarea agriculturii în România (1949-1962)</i> , Iași, Polirom, 2015. Manuela Marin, <i>Nicolae Ceaușescu: omul și cultul</i> , Târgoviște, Cetatea de Scaun, 2016. Andrei Muraru (coord.), <i>Dicționarul penitenciarelor din România comunistă: (1945-1967)</i> , Iași, Polirom, 2008.		

Gheorghe Onișoru, *Stalin și poporul rus... Democrație și dictatură în România contemporană*, (vol. 1 și 2), București, Corint, 2021.

Marius Oprea, *Bastionul cruzimii. O istorie a Securității (1948-1964)*, Iași, Polirom, 2008.

Cosmin Popa, *Economie, corupție și politică în România lui Nicolae Ceaușescu*, București, Corint, 2025.

Florian Banu, Liviu Țăranu, (coord.), *Securitatea (1948-1989): monografie*, vol. 1, Târgoviște, Cetatea de Scaun, 2016.

Vladimir Tismăneanu (coord.), *Raport final. Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România*, București, Humanitas, 2008.

Octavian Roske (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia regimului comunist: represiunea*, vol. I-V, București, INST, 2011-2024.

Vladimir Tismăneanu, *Stalinism pentru eternitate: o istorie politică a comunismului românesc*, București, Humanitas, 2014.

Vladimir Tismăneanu, *Diavolul în istorie: comunism, fascism și câteva lecții ale secolului XX*, București, Humanitas, 2013.

Vladimir Tismăneanu, *Fantoma lui Gheorghiu-Dej*, București, Humanitas, 2008.

Dragoș Ursu, *Reeducare și represiune în comunism: o istorie politică a închisorii Aiud*, București, Corint, 2024.

Cristian Vasile, *Între Vatican și Kremlin. Biserica Greco-Catolică în timpul regimului comunist*, ed. a II-a, București, Litera, 2023.

Cristian Vasile, *Politicile culturale comuniste în timpul regimului Gheorghiu-Dej*, București, Humanitas, 2011.

Cristian Vasile, *Viața intelectuală și artistică în primul deceniu al regimului Ceaușescu, 1965–1974*, București, Humanitas, 2014

Katherine Verdery, *Compromis și rezistență: cultura română sub Ceaușescu*, București, Humanitas, 1994.

8.2. Seminar-laborator

1. Mișcarea comunistă din România (inter)belică. Studiu de caz: comuniștii albaieiulieni

2

2. Preluarea puterii de către comuniști (1944-1948): alegerile din județul Alba din 1946

2

3. Structura partidului unic: mecanisme instituționale și practici politice;

2

4. Represiune politică și Rezistență anticomunistă din județul Alba;

2

5. Documentele Securității și matricea ideologică a represiunii;

2

6. Memorialistica închisorilor comuniste;

2

7. Biserica Ortodoxă în comunism. Studiu de caz: episcopia Alba Iuliei

2

8. Destinul Bisericii Greco-catolice în comunism;

2

9. Cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu: manifestări și beneficiari

2

10. Viața cotidiană în anii 80. Revoluția din 1989 în județul Alba.

2

11. Istorie și istorici în comunism.

2

12. Direcțiile de cercetare ale istoriei comunismului

2

Bibliografie

Mihai Albu, *Informatorul. Studiu asupra colaborării cu Securitatea*, Iași, Polirom, 2008.

Bartolomeu Anania, *Memorii*, Iași, Polirom, 2008.

Florian Banu, Liviu Țăranu, (coord.), *Securitatea (1948-1989): monografie*, vol. 1, Târgoviște, Cetatea de Scaun, 2016.

Ion Bălan, *Regimul concentraționar din România*, București, Fundația Academia Civică, 2000.

Adrian Brișcă, Puia Buhoci, *Rezistența armată din munții Apusei. Gruparea maiorului Nicolae Dabija*, București, Editura INST, 2025.

Cosmin Budeancă, *Experiențe carcerale în România comunistă*, vol. I-VI, Iași, Polirom, 2007-2012.

Ruxandra Cesereanu, *Gulagul în conștiința românească: memorialistica și literatura închisorilor și lagărelor comuniste: eseu de mentalitate*, Iași, Polirom, 2005.

Carmen Chivu, Mihai Albu, *Dosarele Securității. Studii de caz*, Iași, Polirom, 2007.

Emanuel Copilaș, *Integrarea României în sfera de influență sovietică (1944-1947): perspective internaționale și locale*, București, Corint, 2023.

Lena Constante, *Evadarea tăcută*, București, Humanitas, 1992.

Mihai Demetriade, *Țara unui singur om. O microistorie a represiunii din anii 1970-1980*, Iași, Polirom, 2024.

Andreea Dobes, *Spații carcerale în România comunistă. Penitenciarul Sighet (1950-1955)*, Cluj-Napoca, Argonaut, 2021.

Anneli Ute Gabanyi, *Cultul lui Ceaușescu*, Iași, Polirom, 2003.

Iuliu Hossu, *„Credința noastră este viața noastră”. Memoriile Cardinalului Iuliu Hossu, Viața creștină*, 2022.

Virgil Ierunca, *Fenomenul Pitești*, București, Humanitas, 1990.

Ion Ioanid, *Închisoarea noastră cea de toate zilele* (3 vol.), București, Humanitas, 2013.

Doina Jela, *Drumul Damascului. Spovedania unui torționar*, Humanitas, București, 1999.

Nicolae Mărgineanu, *Amfiteatre și închisori*, Cluj-Napoca, Dacia, 1991.

Antonio Momoc, Zoltan Rostas, *Bișnițari, descărcări, supraviețuitori*, București, Curtea Veche, 2013.

Adrian Neculau (coord.), *Viața cotidiană în comunism*, Iași, Polirom, 2004.

Adrian-Nicolae Petcu, *Partidul, Securitatea și cultele: 1945-1989*, București, Nemira, 2005.

Iulia Pop, *Memorie și suferință. Considerații asupra literaturii memorialistice a universului concentraționar comunist*, Cluj-Napoca, Argonaut, 2010.

Liviu Pleșa, *Istoriografia clujeană sub supravegherea Securității (1945-1965)*, Târgoviște, Cetatea de Scaun, 2017.

Liviu Pleșa (ed.), *Organizația de rezistență condusă de maiorul Nicolae Dabija (1948-1949)*, București, CNSAS, 2009.

Octavian Roske, (coord.) *Mecanisme represive în România 1945 – 1989, Dicționar Biografic A-Z*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2001-2011.

Marius Rotar, „Comuniști albaulieni înainte de 23 August 1944: cazul unui oraș de provincie”, în *Terra Sebus*, nr. 10/2018.

Sergiu Soica, *Cardinalul Iuliu Hossu în dosarele Securității*, Cluj-Napoca, Mega, 2016.

Nicolae Steinhardt, *Jurnalul fericirii*, Cluj-Napoca, Dacia, 1991.

Stelian Tănase, *Clienții lui tanti Varvara*, București, Humanitas, 2025.

Virgiliu Țărău, *Alegeri fără opțiuni. Primele alegeri parlamentare din centrul și estul Europei după încheierea celui de-al doilea război mondial*, Cluj, Eikon, 2005.

Virgiliu Țărău, *Sistemul penitenciar din România Comunistă. Cazul închisorilor din Transilvania*, Cluj-Napoca, Mega, 2009.

Dragoș Ursu, *Alba Iulia și Muzeul Unirii în anii comunismului: dialoguri cu Gheorghe Anghel*, Cluj-Napoca, Mega, 2021.

Cristian Vasile, *Biserica Ortodoxă în primul deceniu comunist*, București, Curtea Veche, 2005.

Cristian Vasile, *Un turn de fildeș în comunism? Institutele umaniste ale Academiei RPR în România lui Gheorghiu-Dej*, București, Corint, 2024.

Felician Velimirovici, *Istorie și istorici în România comunistă (1948-1989)*, Cluj-Napoca, Mega, 2015.

* temele de curs și seminar/laborator trebuie să acopere în întregime obiectivele specifice formulate la secțiunea 7.2.

* temele abordate la curs și cele de la seminar pot fi proiectate atât în relație de complementaritate, cât și/sau în relație de aprofundare a tematicii.

* este recomandabil ca elaborarea fișei disciplinei să fie făcută în echipă de către titularul de curs și cel de seminar/laborator, eventual de către toți titularii aceleiași discipline, acolo unde mai multe persoane predau aceeași disciplină.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Se vor prezenta argumente concrete specifice, nu aspecte general valabile, în favoarea motivării necesității/utilității disciplinei pentru un viitor specialist în domeniul profesional aferent programului de studiu.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea adecvată a conținuturilor.	Evaluare orală	30%
	Parcurgerea bibliografiei		30%
10.5 Seminar/laborator	Frecvență		10
	Participare la dezbateri	Referat/ Prezentare de carte	30%
10.6 Standard minim de performanță: Pentru promovarea disciplinei este necesară obținerea notei minime 5. Dezvoltarea și probarea competențelor de investigare, selecție și valorificare a fondului de resurse bibliografice și documentare specifice domeniului de studiu. Elaborarea unui discurs istoriografic riguros și coerent, cu obiective pedagogice sau științifice, materializat printr-o cercetare aplicată fundamentată pe investigarea exhaustivă a bibliografiei de specialitate aferentă tematicii de seminar.			

Data completării
30.09.2025

Semnătura titularului de curs
Dr. Dragoș Ursu

Semnătura titularului de seminar
dr. Dragoș Ursu

Data avizării în departament
01.10.2025

Semnătura directorului de departament